

Psykisk hälsa i Centrum och Örgryte-Härlanda

Projektplan för FoU-stöd
2020-01-10 (slutversion)

Göteborgsregionen (GR) består av 13 kommuner som har valt att jobba tillsammans. Vi driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat. I våra nätverk träffas politiker och tjänstepersoner för att utbyta erfarenheter, bolla idéer och besluta om gemensamma satsningar. Allt för att regionens en miljon invånare ska få ett så bra liv som möjligt.

Göteborgsregionen 2018
FoU i Väst
Box 5073, 402 22 Göteborg
gr@goteborgsregionen.se
www.goteborgsregionen.se/valfard

Innehåll

Inledning och bakgrund	4
Psykisk hälsa i Centrum och Örgryte-Härlanda.....	4
Syfte och målsättningar.....	5
Frågor	5
Genomförande	5
Projektorganisation	6
Ansvarsfördelning	7
Kunskapsspridning	7
Återrapportering till uppdragsgivaren	7
Extern kunskapsspridning.....	7
Uppföljning av projektets resultat	8
Etiska frågeställningar och hantering av personuppgifter	8
Tidplan	9
Villkor för genomförande	9
Kostnad.....	9

Inledning och bakgrund

FoU i Väst är en mötesplats för forskning och praktik som ska stödja kunskapsutveckling och kunskapsspridning samt utgöra ett stöd för kunskapsbaserad verksamhetsutveckling. FoU står för Forskning och Utveckling – praktiktäna forskning och forskningsbaserat utvecklingsarbete. Vi är en resurs för yrkesverksamma och beslutsfattare i de 13 medlemskommunerna i Göteborgsregionen (GR).

FoU i Väst stärker kunskapsutvecklingen inom välfärdsområdet genom att systematisera och utveckla ny kunskap samt visa på goda exempel. Vi arbetar med projekt som är av intresse för GR-kommunerna i stort. Göteborgsregionen har också i uppdrag att bidra till starkt samverkan med Västra Götalandsregionen.

Under 2016–2017 genomförde FoU i Väst ett uppdrag för stadsdelarna Askim-Frölunda-Högsbo och Majorna-Linné i Göteborgs Stad. Lokal statistik togs fram och analyserades av personer från både kommunen och Västra Götalandsregionen med stöd av analytiker på FoU i Väst. Syftet var att skapa handlingsplaner för att stadsdelarna skulle bli bättre på att möta personer med psykisk ohälsa, och att dessa handlingsplaner skulle vara grundade i en lokal och tvärssektoriell analys om stadsdelarnas problem och utmaningar.

Nu har göteborgsstadsdelarna Centrum och Örgryte-Härlanda vänt sig till FoU i Väst med en förfrågan om ett liknande stöd. I denna projektplan beskrivs hur arbetet ska läggas upp. Arbetet knyter an till GR:s mål om att stötta medlemskommunernas arbete för en inkluderande region som ger invånarna goda livsvillkor hela livet. En prioriterad målgrupp för GRs medlemskommuner är personer med psykisk ohälsa.

Psykisk hälsa i Centrum och Örgryte-Härlanda

Stadsdelarna Centrum och Örgryte-Härlanda är två förhållandevis välmående stadsdelar med goda livsvillkor och levnadsvanor. Däremot finns det skillnader i stadsdelarna både inom och mellan grupper av befolkningen och primärområdena när det gäller bland annat psykisk hälsa. Dessa skillnader har en koppling till inkomstnivå och hushållens ekonomiska standard men även utbildningsnivåerna som skiljer sig åt i stadsdelarnas primärområden. Men det ger inte svar fullt ut på varför stadsdelarna inom flera områden ligger oväntat högt vad gäller personer med psykisk ohälsa. Exempelvis är andelen personer med psykisk ohälsa som uppstår försörjningsstöd förhållandevis hög jämfört med andra stadsdelar. Kartläggningar inom missbruksområdet pekar också på en hög andel med psykisk ohälsa (samsjuklighet) och att antalet tunga missbrukare ligger på en relativt hög nivå jämfört med staden i övrigt. För att få ett bättre underlag för utveckling av arbetet med koppling till psykisk ohälsa i stadsdelarna, krävs en mer fördjupad och bred kartläggning av befolkningen utifrån ett helhetsperspektiv oavsett verksamhetsgränser och huvudmannaskap.

Syfte och målsättningar

Det övergripande målet med projektet är att stärka förutsättningarna för invånare i Göteborg att nå bästa möjliga psykisk hälsa. Utgångspunkten för arbetet är Närområdessamverkan (NOSAM) i stadsdelarna. En tillfällig arbetsgrupp bildas som ska stärka analysen inför förbättringsarbetet för stadsdelarnas invånare.

Projektets delmål är följande:

- Arbetsgruppen får en ökad kunskap om hälsa och hälsorelaterade levnadsvanor och livsvillkor i målgruppen.
- Arbetsgruppen får stärkt förmåga att analysera och tolka statistik som rör målgruppen.
- Arbetsgruppen får förbättrad lokal problemförståelse och ökad teoretisk förståelse för förbättringsarbetets utmaningar.
- Beslutsfattare i vardera stadsdel får en handlingsplan som är grundad i en lokal analys av invånarnas behov och organisationernas utmaningar.
- NOSAM-samarbetet får ett kunskapsunderlag för kommande förbättringsarbete.

Frågor

Följande frågor ska besvaras av arbetsgruppen gemensamt:

1. Hur ser den psykiska (o)hälsan och hälsans förutsättningar ut för vuxna invånare i göteborgsstadsdelarna Centrum och Örgryte-Härlanda?
2. Vilka problem och vilka styrkor finns med nuvarande offentliga stöd i stadsdelarna för en god psykisk hälsa i befolkningen?
3. Vad behöver prioriteras i ett förändringsarbete i berörda verksamheter: vilka problem behöver bemötas och vad behöver förstärkas?
4. Vilka åtgärder är lämpliga för att möta prioriterade problem och utmaningar?

Genomförande

Projektet genomförs genom att arbetsgruppen träffas vid sex tillfällen som omfattar fem halvdagar och en heldag. I arbetsgruppen deltar utvecklingsledare och chefer från stadsdelarna samt representanter från primärvården som deltar i NOSAM-samarbetet. Arbete utförs både under och mellan träffarna.

FoU i Väst tillhandhåller ett kvalificerat metodstöd (analys- och processtöd) för arbetsgruppen och tillför ett teoretiskt perspektiv rörande förbättringsarbete vid arbetsgruppens träffar. FoU i Västs analytiker bidrar också med att sammanställa lokal statistik och ge stöd i analysen av denna.

Upplägget vid de sex träffarna ser ut som följer:

1. Halvdag med arbetsgruppen. Diskussion om tillgång till lokal statistik och inledande probleminventering. Fastställande av målgrupp. Eventuell komplettering av arbetsgrupp.
2. Halvdag med arbetsgruppen. Presentation av lokal statistik och fortsatt probleminventering.
3. Halvdag med arbetsgruppen. Bearbetning av probleminventering och prioritering vad förbättringsarbetet ska inriktas mot. Föreläsning om implementering och förbättringsarbete.
4. Halvdag med arbetsgruppen. Komplettering av lokal statistik. Fortsatt prioriteringsarbete och första förslag på åtgärder för att möta problemen och stärka befintliga goda förutsättningar. Föreläsning om samverkan.
5. Heldag med arbetsgruppen och ett urval av externa aktörer (till exempel Folkhälsorådet, Frivilligcentraler, specialistpsykiatri, hela NOSAM, NSPHiG osv.). Komplettering av lokal statistik. Tillfälle för dialog om föreslagna åtgärder.
6. Halvdag med arbetsgruppen. Fastställande av handlingsplan. Föreläsning om utvärdering.
7. Presentation av resultat och handlingsplaner i stadsdelarna vid ett gemensamt tillfälle.

Projektorganisation

Styrgrupp

I styrgruppen sitter sektorschef IFO-FH Elinor Bylund i Ö-H och områdeschef IFO-FH Yvonne Pontén i Centrum samt projektledare Cornelia från Göteborgsregionen. Styrgruppens roll är att styra och leda projektet så att det finns förutsättningar att projektet målsättningar nås. Chefernas roll är att koppla projektets arbete till linjeorganisationen inom socialtjänsten samt stämna av projektet i respektive förvaltningsledning. Cheferna bär information från styrgruppen vidare till utvecklingsledarna. Sammanställande för styrgruppen är Cornelia Björk. Utvecklingsledare adjungeras vid behov.

Arbetsgrupp

I arbetsgruppen sitter utvecklingsledare för folkhälsa, tillsammans med chefer och primärvårdsrepresentanter som ingår i NOSAM-samarbetet samt eventuellt andra nyckelpersoner. Cornelia Björk från GR är sammankallande part. Utvecklingsledarna samordnar arbetet i respektive stadsdelsförvaltning. Utvecklingsledarna för information mellan arbetsgrupp, styrgruppen och blir kontaktpersoner gentemot GR. Till arbetsgruppen kopplas också Barbara Rubinstein, strateg vid Västra Götalandsregionens koncernavdelning Data och analys (enheten Samhällsanalys). Barbara bistår med Västra Götalandsregionens statistik och är ett stöd i analysarbetet. Arbetsgruppens representanter ansvarar för att löpande informera om projektets arbete i sin verksamhet.

Ansvarsfördelning

Uppdragstagaren (FoU i Väst/GR)

- Tillhandhåller kvalificerat analys- och processtöd av analytiker Cornelia Björk och Åsa Nilsson.
- Sammanställer lokal statistik i samarbete med Västra Götalandsregionen.
- Sammankallar till och leder sex arbetsgruppsmöten med teorimoment omfattande fem halvdagar och en heldag i GR-huset.
- Dokumenterar arbetet som utförs på arbetsgruppsmötena och sammanställer arbetet och statistiken i en slutrapport.
- Presenterar resultatet av arbetet vid ett spridningstillfälle.

Uppdragsgivaren (stadsdelsförvaltningarna Örgryte-Härlanda och Centrum)

- Säkerställer att arbetsgruppen och styrgruppen bemannas med relevanta personer som deltar i arbetsgruppens arbete både under och mellan möten.
- Ansvarar för samordningen av det lokala utvecklingsarbetet genom utvecklingsledarna. Utvecklingsledarna för informationen mellan arbetsgrupp, styrgruppen och GR.
- Ansvarar för och sammankallar till ett spridningstillfälle efter projektet avslut där handlingsplanerna presenteras.

Kunskapsspridning

Återrapportering till uppdragsgivaren

Arbetsgruppens arbete dokumenteras löpande och tillhandhålls deltagarna och uppdragsgivaren. Innan projektet avslutas sammanställs både lokal statistik och dokumentationen från arbetsgruppens arbete i en slutrapport. Resultatet från projektet presenteras vid ett tillfälle som uppdragsgivaren själv väljer.

Extern kunskapsspridning

Göteborgsregionen, FoU i Väst använder sig av olika kanaler för kunskapsspridning: nätverk, seminarier, konferenser, skriftliga rapporter, film, nyhetsbrev, sociala medier, den egna webbplatsen samt Föreningen FoU Vårldens kommunikationskanaler. Uppdragsgivaren kan själv välja huruvida slutrapporten ska spridas i Göteborgsregionens kanaler efter avslutat projekt.

Uppföljning av projektets resultat

Projektet följs upp vid avslut genom en webbenkät som skickas till samtliga deltagare i arbets- och styrgrupp. Enkätfrågorna kommer att beröra projektets mål och syftar till att bedöma måluppfyllelse samt ge möjlighet att ge återkoppling på själva processen. Resultatet av enkäten återrapporteras till uppdragsgivarna och används inom Göteborgsregionen för verksamhetsutveckling.

Projektet följs också upp sex månader efter avslut genom telefonsamtal till utvecklingsledarna i Centrum och Örgryte-Härlanda i syfte att bedöma huruvida projektet fått några mer långsiktiga resultat, utifrån de framtagna handlingsplanerna.

Etiska frågeställningar och hantering av personuppgifter

GR följer etiska principer och lagar som reglerar och ställer krav på att forskningen inte skadar individer. Utifrån lagen om etikprövning av forskning som avser människor (SFS nr. 2008:192 och SFS nr. 2003:460) bedömer vi om forskningen kräver tillstånd från Regionala etikprövningsnämnden (EPN). GR ansöker om etiskt tillstånd från EPN för all forskning som innefattar behandling av känsliga personuppgifter och personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och lagöverträdelse som innefattar brott. Det gäller oavsett om den enskilde lämnat sitt uttryckliga samtycke eller inte. GR ansöker även om tillstånd från EPN för forskning som utförs med metoder som innebär uppenbar risk att skada forskningspersonen.

Lokal statistik som rör målgruppens hälsa och livssituation i olika avseenden ska sammanställas som underlag för målgruppens möten och diskussioner om relevant utvecklingsarbete och åtgärder. Målgruppen omfattar de två stadsdelarnas vuxna invånare över 18 år. En avgränsning av målgruppen kan komma att ske under projektets gång.

Utöver befolkningsstatistik kommer viss statistik att sammanställas rörande organisatoriska förutsättningar och insatser.

Statistikunderlaget kommer att baseras på olika typer av datakällor, både enkät- och registerdata.

- Enkätdata gäller exempelvis folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor; Skolelevs drogvanor (den regionala CAN-enkäten) angående alkoholrelaterade hemförhållanden för gymnasieungdomar; ev. Göteborgs Stads medarbetarenkät

- Registerstatistik gäller exempelvis från Vårddatabasen VEGA; Läkemedelsregistret Västra Götaland; Göteborgs Stads ärenderegister Treserva rörande SoL- och LSS-ärenden med bakgrund i psykiatriska svårigheter; Försäkringskassans pågående sjukfall pga. psykiatrisk diagnos; Socialstyrelsens Öppna jämförelser beträffande dels försörjningsstöd, dels socialtjänstens organisatoriska förutsättningar och insatser; Göteborgs Stads psykiatriinventering.

Sammanställning av statistiken kommer att göras av Göteborgsregionens analytiker i samarbete med statistikansvariga aktörer. Även kommunrepresentanter i projektets arbetsgrupp kommer att medverka i arbetet. Den sammanställda statistiken kommer *inte* att innehålla personuppgifter som är möjliga att koppla till enskild individ. Bearbetning av personuppgifter görs enbart av anställda i Göteborgs Stad, Västra Götalandsregionen respektive Försäkringskassan inom ramen för deras befintliga tjänsteutövning.

Tidplan

Tillfälle	Tidpunkt
1	25 april 2019, 09:00-12:30
2	13 juni 2019, 09:00-12:30
3	29 augusti 2019, 09:00-12:30
4	10 oktober 2019, 09:00-12:30
5	12 december 2019, 09:00-16:00
6	6 februari 2020, 09:00-12:30

Villkor för genomförande

En förutsättning för att projektet ska kunna genomföras enligt ovan är att uppdragsgivaren och uppdragstagaren tar ansvar för respektive uppgifter enligt ansvarsfördelningen ovan.

Kostnad

Kostnaden för att genomföra projektet är 358 000 kronor exklusive moms. Kostnaden innefattar lön för analytikerna samt lokal och förtäring vid arbetsgruppens möten.